

Instytut Pamięci Narodowej - Olsztyn

<https://olsztyn.ipn.gov.pl/ols/aktualnosci/178689,Gala-Praesentes-prioribus-Olsztyn-19-pazdziernika-2022.html>
26.04.2024, 22:37

Gala „Praesentes prioribus” - Olsztyn, 19 października 2022

Podczas gali „Praesentes prioribus” (Terażniejsi - minionym) zostały wręczone wyróżnienia dla osób i instytucji, które szczególnie mocno zasłużyły się w promowaniu historii Polski. Wydarzeniu towarzyszyło otwarcie wystawy „Panteon polskiego antykomunizmu”.

19 października 2022 w południe w siedzibie Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie odbyła się gala honorująca osoby i instytucje, które – często kosztem wolnego czasu – przyczyniają się do upowszedniania wiedzy o polskiej historii.

Laureatami nagrody są nauczyciele organizujący wielkie wydarzenia ku czci NSZ i AK, twórcy debat oksfordzkich, a także ci, którzy wykształcili w województwie największą liczbę finalistów i laureatów konkursów historycznych i olimpiad.

Uroczystość rozpoczęły okolicznościowe przemówienia Artura Henryka Chojeckiego, wojewody warmińsko-mazurskiego, i dr. Karola Nawrockiego, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej:

Co mogą dać terażniejsi minionym? Ci, którzy są dzisiaj, tym, których już z nami nie ma? (...) To co możemy dać, to pamięć. Pamięć przewyższa granice wieków, kolejnych tysięcy lat, granice geograficzne, przekracza granice państw.

Dr Nawrocki podkreślił, że to właśnie pamięć i wspólnota kulturowego dziedzictwa przeniosły marzenia o suwerennym państwie przez czasy zaborów. Zwracając się do laureatów nagrody, prezes IPN podziękował za to, że tak dobrze rozumieją istotę upamiętniania postaci i wydarzeń historycznych:

*Bez pamięci, wspólnego języka i dziedzictwa kulturowego
jesteśmy tylko pewną chaotyczną zbiorowością,
zamieszkującą konkretne terytorium. Dlatego tak bardzo
cenyśmy Waszą pracę.*

Dr Karol Nawrocki wspomniał też, że choć Instytut Pamięci Narodowej jest owocem polskiej demokracji i realizuje swoją misję z zaangażowaniem, to jednak bez społecznego wsparcia działań w zakresie upamiętniania, wywiązanie się z naszych celów statutowych byłoby niezwykle trudnym zadaniem. Przypomnieniem misji IPN był krótki spot [„Pamięć jest kluczem”](#), który został wyświetlony bezpośrednio po przemówieniach.

Następnie prezes IPN wręczył okolicznościowe dyplomy laureatom „Praesentes prioribus”. Odznaczeni zostali:

Małgorzata Siergiej

Filolog polski, wieloletnia nauczycielka języka polskiego w olsztyńskich szkołach, przede wszystkim zaś wychowawca młodzieży – harcmistrz – instruktor harcerski (wiceprzewodnicząca Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej). Osoba pisząca teksty historyczne w czasopismach naukowych – teksty poświęcone Harcerskiej Organizacji Podziemnej „Iskra”, dbająca przy tym o upamiętnienie tej organizacji (dzięki jej wsparciu IPN mógł zainicjować w 2019 r., a następnie zrealizować w 2020 r. odsłonięcie tablicy poświęconej tej harcerskiej organizacji konspiracyjnej na budynku Szkoły Podstawowej nr 13 w Olsztynie, której pani Siergiej jest obecnie dyrektorem). Zorganizowała największy w dziejach ZHR zlot z okazji XXX-lecia Związku (2019 r.), zadbała o właściwą nadbudowę historyczną tego wydarzenia, dzięki czemu we współpracy z olsztyńską delegaturą IPN do ponad 4 tys. uczestników zlotu trafiły przygotowane przez delegaturę płyty z audycjami poświęconymi największym osobistościom polskiego harcerstwa, jak i publikacje, m.in. o Henryku Glassie. Od lat wspiera swoją wiedzą wszelkie konkursy poetycko-historyczne (nie tylko organizowane przez IPN), organizuje wydarzenia historyczne, krzewiąc nie tylko w szeregach braci harcerskiej, ale także wśród uczniów przywiązanie do historii, narodu i tradycji. Doskonała nauczycielka, społecznik, patriotka, osoba powszechnie szanowana na Warmii i Mazurach, przez licznych wskazywana jako wzorzec nauczyciela, humanisty, wychowawcy.

Anna Brzostek

Nauczycielka historii oraz języka niemieckiego w olsztyńskim liceum, prowadzi wielokrotnie nagradzane i odnoszące liczne ogólnopolskie sukcesy koło naukowe Collegium Rhetoricum, które specjalizuje w uczestnictwie w debatach oksfordzkich (liczny udział w debatach organizowanych przez IPN), głównie na tematy historyczne. Jest jednym z nielicznych

nauczycieli (jeśli w czasach pocovidowych nie jedynym) na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, który od wielu lat przygotowuje z sukcesami młodzież licealną do udziału w tego typu debatach, wspiera ludzi młodych, chcących zdobywać i poszerzać wiedzę historyczną.

Jolanta Paplińska

Nauczycielka historii, dyrektor SP w Kurzętniku, dba nie tylko o patriotyczne wychowanie młodzieży szkolnej, ale także o pamięć historyczną. Samodzielnie zainicjowała (zorganizowała środki finansowe i przekonała do tego oponentów) powstanie wielkiego muralu poświęconego Żołnierzom Wyklętym. Organizuje liczne konkursy i akademie historyczne, spotkania młodzieży z bohaterami walk w obronie niepodległości Ojczyzny. Zainicjowała, zabezpieczyła środki i zorganizowała wspólnie z olsztyńską delegaturą IPN obchody 80. rocznicy powstania NSZ. Wydarzenie miało bogatą oprawę medialną i było jedynym tak znaczącym aktem uczczenia żołnierzy NSZ w województwie.

prof. dr hab. Norbert Kasperek

Wykładowca akademicki, wieloletni przewodniczący olsztyńskiego oddziału PTH i przewodniczący olimpiad historycznych, wychowawca kilku pokoleń nauczycieli historii. Organizator nie tylko zjazdów historyków i wielu konferencji naukowych, lecz także szkoleń i warsztatów dla nauczycieli. Wolontariusz historyczny – zorganizował i prowadził spotkania tematyczne dla zdolnej oraz chcącej się uczyć niezamożnej młodzieży szkół średnich. Dyrektor Archiwum Państwowego w Olsztynie, od wielu lat wspierający inicjatywy promujące historię i historyków, inicjatywy nie tylko IPN. Jako dziekan Wydziału Humanistycznego jeszcze przed 2012 r. wpierał i współorganizował 1 marca uroczyste debaty poświęcone Żołnierzom Wyklętym, ludobójstwu na Wołyniu w 1943 r., mimo dość mocnych głosów sprzeciwu ze strony części środowiska akademickiego.

Beata Bukowska

Dyrektor SP nr 2 w Olsztynku, osoba, która przez lata nie tyle zabiegała, co walczyła, pokonując liczne polityczne, światopoglądowe i organizacyjne problemy, o nadanie szkole imienia rtm. Witolda Pileckiego. Jej starania zakończyły się sukcesem. Inicjatorka licznych akademii patriotycznych (w tym z udziałem dzieci rtm. Pileckiego), przygotowywała tematyczne dramy historyczne, prezentowane nie tylko w murach szkoły. Inspiruje młodzież swojej placówki do udziału w konkursach historycznych i tych dotyczących historii, w otoczeniu szkoły stworzyła znaczne miejsca upamiętnienia (tablice na kamiennych monumentach) najważniejszych wydarzeń z historii państwa i narodu polskiego (Powstanie Warszawskie, Katyń 1940, Wołyń 1943 etc.). Efekty tej pracy są widoczne w szczególnie licznych udziałach uczniów tej szkoły w konkursach historycznych.

Katarzyna Podchul

Nauczycielka historii w olsztyńskiej szkole ponadpodstawowej (technikum, szkoły

zawodowe), która samodzielnie zapoczątkowała, a następnie, nie bacząc na organizacyjne bariery, doprowadziła do końca działania na rzecz upamiętnienia Związku Polaków w Niemczech „Rodło” w Olsztynie. To dzięki jej staraniom na budynku szkoły umieszczona zostanie tablica pamiątkowa (we współpracy z IPN). Jest autorką gry miejskiej o tematyce związanej z historią „Rodła”, angażuje w te działania swoich uczniów, przez co historia ta nie jest obca wychowankom branżowej – technicznej placówki, co nie jest zjawiskiem powszechnym wśród innych olsztyńskich szkół o takim profilu nauczania.

Aleksandra Wasyleczko

Nauczycielka z Górowa łąweckiego, została wytypowana do naszej nagrody w wyniku współpracy z Kuratorium Oświaty, jako nauczyciel, który w ostatnich latach „wypromował” największą w województwie liczbę finalistów i laureatów konkursów historycznych oraz olimpiady historycznej. To bardzo czytelny przykład nauczyciela, który wspiera z sukcesem tych, którzy pragną o historii wiedzieć więcej niż ich rówieśnicy, a także doskonała inspiracja dla innych nauczycieli.

INSTYTUCJE:

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Uczelnia jest oficjalnym partnerem IPN, wspiera delegaturę nie tylko poprzez patronaty nad naszymi wydarzeniami, ale przede wszystkim poprzez dbałość o propagowanie narracji historycznej. To jej kampus jest jednym z nielicznych miejsc w Olsztynie, gdzie upamiętnione zostały w sposób szczególny ofiary zbrodni katyńskiej (powstała tam aleja ofiar katyńskich wraz z okazałym monumentem). Odpowiada za kształcenie przyszłych historyków, umożliwia IPN dotarcie do społeczności akademickiej poprzez prezentowanie wystaw tematycznych w murach uczelni (na terenie kampusu i w reprezentacyjnych gmachach uczelni) oraz treści historycznych w prasie akademickiej i na antenie radia UWM FM.

4. Warmińsko-Mazurska Brygada Obrony Terytorialnej im. kpt. Gracjana Kludiusza Fróga ps. „Szczerebiec”

Brygada upamiętnia Żołnierzy Wyklętych. Dowództwo brygady wspiera olsztyński IPN we wszelkich inicjatywach (także technicznie), jak również jako sygnatariusz umowy z IPN umożliwia prowadzenia edukacji historycznej w szeregach wojsk obrony terytorialnej. Delegatura IPN odegrała istotną rolę w wyszukaniu godnego dla niej patrona, jak i patronów dla tworzących brygadę batalionów.

Gracjan Kludiusz Fróg ps. „Góral”, „Szczerebiec” – kapitan broni pancernych Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej; dowódca 3 Wileńskiej Brygady Armii Krajowej. 10 lipca 1948 w Łodzi został aresztowany przez UB. Oskarżono go też o współpracę z Niemcami w zwalczaniu partyzantki sowieckiej na Wileńszczyźnie. Po brutalnym śledztwie i po spreparowanym procesie 13 lutego 1951 Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie skazał go

na karę śmierci. 11 maja 1951 został stracony w więzieniu mokotowskim. Jego symboliczny grób znajduje się na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie w kwaterze na „Łączce”.

Kuratorium Oświaty w Olsztynie

Od 2017 Kuratorium jest najważniejszym partnerem IPN w działaniach edukacyjnych prowadzonych wśród młodzieży. Dotyczy to nie tylko patronatów nad konkursami IPN i innymi eventami, ale także ich współtworzenia. To dzięki Kuratorium w naszym ostatnim projekcie „Przez historię z Niezwyciężonymi” uczestniczyło ponad 4 tys. uczniów z całego województwa. Takich wydarzeń, skierowanych także do kadr nauczycielskich, organizowaliśmy w poprzednich latach kilka.

Radio Olsztyn S.A.

To medialny, najważniejszy sojusznik IPN, nie ma naszego przekazu historycznego bez tego medium, bez życzliwości jego prezesa Leszka Sobańskiego i doświadczenia redaktora Mirosława Sochackiego, z którym współpracujemy podczas naszych prac radiowych. To dzięki tej symbiozie powstało około 400 odcinków codziennego programu „Leksykon historyczny IPN”, ponadto nagrano audycje z cyklu „Drogi do Niepodległej” czy „Blżej dziejów”. Tworzymy razem tematyczne płyty, nagrania pieśni patriotycznych (nagrania studyjne – wydawane płyty). To także przygotowywane wspólnie konkursy historyczne, jak również prowadzone obecnie prace nad wspólnym profesjonalnym, radiowym słuchowiskiem historycznym. Jesteśmy dla Radia Olsztyn naturalnym partnerem w zakresie historii, zaś Radio dla nas naturalnym sojusznikiem w propagowaniu tejże historii.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

To jedyny urząd tej rangi, który umożliwia prace IPN w województwie, m.in. poprzez wspieranie naszych inicjatyw, udzielanie patronatów honorowym przez Wojewodę, to także wsparcie materialne podczas organizacji konkursów tematycznych, od wielu lat życzliwe użyczenie sal konferencyjnych na organizację uroczystości gali (jak wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności), wykładów dla młodzieży z całego województwa, konferencji naukowych i edukacyjnych, koncertów patriotycznych, a przede wszystkim to miejsce ekspozycji instytucyjnych wystaw, dzięki czemu mają one właściwą oprawę i medialny rozgłos. Urząd wspiera naszą politykę upamiętnień i edukacji historycznej. Jest to też osobista zasługa bardzo mocno angażującego się w prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie historii wojewody Artura Chojeckiego.

***

Wydarzeniu towarzyszyło otwarcie wystawy „Panteon polskiego antykomunizmu”, przygotowanej przez pracowników Delegatury IPN w Olsztynie. Ekspozycję będzie można oglądać do 28 października 2022 r.